

Projekt „Szlakiem cieszyńskiego tramwaju – rozwój transgranicznej turystyki” ZAPRASZAMY DO WSPÓLNEJ PODRÓŻY

Data publikacji: 15.12.2023 7:00

Co przychodzi do głowy jako pierwsze, gdy myśli się o Cieszynie i Czeskim Cieszynie? Polska, Czechy, przejście graniczne. Transgraniczność! Ponad sto lat temu, przed podziałem miasta granicą państwową, oba brzegi rzeki Olzy łączył tramwaj, który kursował od dworca kolejowego (obecnie po stronie czeskiej) do koszar austriackich (teraz po stronie polskiej). Dziś, dzięki kolejnemu projektowi realizowanemu ze środków Unii Europejskiej wspólnie przez Cieszyn i Czeski Cieszyn w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska - Polska, tramwaj znowu łączy obie części miasta w jedną całość – tym razem spajając je nowoczesną, zarazem uniwersalną ofertą turystyczną.

Prace nad repliką tramwaju

Projekt „Szlakiem Cieszyńskiego Tramwaju – rozwój transgranicznej turystyki” nie jest pierwszym działaniem realizowanym wspólnie przez Cieszyn i Czeski Cieszyn, a wręcz przeciwnie – jest kolejnym krokiem we współpracy polsko-czeskiej i doskonale wpisuje się w koncepcję „Ogrodu dwóch brzegów”, dopełniając prace realizowane przez oba miasta w poprzednich latach – takich jak m.in. „Open Air Museum Cieszyn. Český Těšín”, „SPORTPARK – PARK SPORTOWY”, „REVITALPARK 2010”. W przypadku projektu „Szlakiem Cieszyńskiego Tramwaju – rozwój transgranicznej turystyki”, Miasto Cieszyn jest partnerem wiodącym, Czeski Cieszyn pełni zaś rolę partnera projektu.

Czy można powiedzieć, że tramwaj odżył w przestrzeni obu miast na nowo? Bez wątplenia tak. Stworzono transgraniczny produkt turystyczny inspirowany historią Ringhoffera, który w latach 1911-1921 kursował ulicami jednego niegdyś miasta. By jednak tak się stało, trzeba było przeprowadzić szereg różnych działań, zarówno inwestycyjnych, jak i koncepcyjnych czy promocyjnych.

Szlak cieszyńskiego tramwaju został zaprojektowany tak, by miał charakter liniowy. Oznacza to, że turysta będzie mógł się na niego natknąć w wielu miejscach – na przykład widząc tablicę na początku lub na końcu szlaku, natrafiając na jeden z przystanków, szynę w chodniku, czy też odwiedzając nowy budynek Transgranicznego Centrum Informacji Turystycznej o wyjątkowej architekturze. By jednak było to możliwe, konieczne było odpowiednie dostosowanie przestrzeni publicznej na trasie cieszyńskiego tramwaju do obowiązujących dzisiaj standardów, ale zachowując jej unikatowy, historyczny charakter. W związku z tym:

- gruntownie zmodernizowano Rynek, ulicę Głęboką i Zamkową w Cieszynie, a także ulicę Dworcową (Nádražní) w Czeskim Cieszynie (w szczególności dostosowując te przestrzenie pod względem dostępności);
- oznaczając szlak symboliczną szyną ułożoną na trasie cieszyńskiego tramwaju, od jego pierwszego przystanku na ulicy Bielskiej do Mostu Przyjaźni w Cieszynie, a także na ulicy Dworcowej (Nádražní) w Czeskim Cieszynie, zaś na ulicy Głównej (Hlavní třída) mosiężnymi płytkami;
- w miejscu dawnych przystanków tramwaju w nawierzchnię chodników wstawiono tablice informacyjne z mapą trasy, jej opisem oraz kodami QR (o czym więcej w dalszej części tekstu), a także tablice informacyjne na początku i na końcu szlaku; materiały te stworzone zostały w języku polskim, czeskim i angielskim (z zachowaniem oryginalnych, niemieckich nazw przystanków z początku XX w.);
- powstała ławeczka multimedialna nawiązująca swym kształtem do ławki tramwajowej, gdzie brzmieć będzie tramwajowy dzwonek, a także mobilna tablica do robienia pamiątkowych zdjęć;
- wybudowano polsko-czeskie, a więc Transgraniczne Centrum Informacji Turystycznej przy Moście Przyjaźni, w miejsce budowli, która jeszcze do niedawna stanowiła dosłowny symbol podziału miasta – dawnej strażnicy granicznej.

Choć wszystkie działania inwestycyjne miały swój niebagatelny wpływ na stworzenie produktu turystycznego, to bez wątplenia właśnie Transgraniczne Centrum Informacji Turystycznej najlepiej oddaje ducha wspólnego, polsko-czeskiego projektu. Miejsce, które jeszcze dwie dekady temu stanowiło barierę pomiędzy dwoma częściami jednego miasta, dziś zostało zamienione w przestrzeń prawdziwie wspólną, transgraniczną, integrującą. W nowym centrum informacji turystycznej odwiedzających będą obsługiwać osoby mówiące zarówno po polsku, jak i po czesku; turyści będą mogli obejrzeć film oraz wystawę o historii miasta i linii tramwajowej. Na odwiedzających czekać będą także materiały przygotowane w języku polskim, czeskim i angielskim, m.in. przewodniki, ulotki, widokówki. W projektowaniu produktu turystycznego uwzględniono również atrakcje dla najmłodszych turystów – do dyspozycji dzieci będą m.in. papierowy model tramwaju oraz gry edukacyjne, zarówno multimedialne, jak i tradycyjne, analogowe.

Transgraniczne Centrum Informacji Turystycznej całkowicie zmienia przestrzeń w okolicach Mostu Przyjaźni. Budynek, o jedną kondygnację niższy od dawnej strażnicy granicznej, został wykończony zielonym dachem, na który można wejść i obserwować drugi brzeg Olzy, a także samą rzekę, niegdyś dzielącą, a dziś łączącą dwie części miasta. Również w tym przypadku nie zapomniano o kwestii dostępności - wejście na dach, a także do samego budynku, jest umożliwione różnym grupom osób - niezależnie od ich wieku, stanu zdrowia czy ograniczeń ruchowych.

Przy budynku Transgranicznego Centrum Informacji Turystycznej posadowiono replikę tramwaju z początku XX w. – czerwonego Ringhoffera – którą niemal w całości wykonano prawdziwie rzemieślniczymi metodami z materiałów, jakie były dostępne sto lat temu. Replika została odtworzona na podstawie dokumentów archiwalnych, z wielką dbałością o historyczną dokładność. Będzie to prawdziwa perełka dla wszystkich turystów odwiedzających Cieszyn i Czeski Cieszyn – w końcu jak często ma się okazję usiąść w wagonie tramwajowym, który jest wierną kopią pojazdu sprzed ponad stu lat? Dosłownie dotknąć historii, spojrzeć przez okno zabytkowego wagonu na współczesny świat? Jedynym nowoczesnym elementem w zabytkowym wnętrzu tramwaju będzie prezentacja multimedialna, jaką będzie można obejrzeć, rozsiadając się wygodnie na jednej z ławek.

Film, przedstawiający historię linii tramwajowej, będzie jednym z wielu elementów korzystających z najnowszych technologii, jakie weszły w skład produktu turystycznego „Szlaku cieszyńskiego tramwaju”. Na szczególną uwagę zasługuje mapping – multimedialna projekcja, performance nawiązujący do historii miasta. Turyści, planując pobyt w naszym mieście po obu stronach Olzy, wieczorową porą będą mogli zobaczyć, jak elewacje cieszyńskiego ratusza oraz budynku Euroregionu w Czeskim Cieszynie zamieniają się w niezwykle ekrany prezentujące dzieje cieszyńskiego tramwaju.

Warto dodać, że Szlak cieszyńskiego tramwaju będzie angażował na różne sposoby, w zależności od preferencji turysty. Przystanki, mijane na trasie spaceru centrum miasta, niosą informacje, z którymi można zapoznać się zarówno poprzez skorzystanie jedynie z zamieszczonej mapy, jak i za pomocą przewodnika i ulotki. Dla potrzeb szlaku powstała także podstrona internetowa oraz aplikacja na smartfony, której funkcjonowanie oparte jest na rzeczywistości rozszerzonej – po zeskanowaniu kodów QR umieszczonych na symbolicznych przystankach turysta będzie mógł przenieść się do treści multimedialnych i rozszerzyć swoją wiedzę na temat historii miasta. Jeśli dodać do tego nowy, estetyczny system identyfikacji wizualnej, który prowadzi odwiedzającego ulicami Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, można z całą pewnością założyć, że czas spędzony na Szlaku cieszyńskiego tramwaju będzie prawdziwie angażujący i inspirujący.

Produkt turystyczny nie może jednak funkcjonować w próżni. Dlatego jednym ze skutków wdrożenia projektu jest także wzajemna lokalna promocja publiczno-biznesowa. Szlak cieszyńskiego tramwaju na równych prawach angażuje i będzie angażować różne podmioty turystyczne – hotele, obiekty noclegowe, biura podróży, przewodników turystycznych, punkty gastronomiczne – wpływając pozytywnie na rozwój małych przedsiębiorstw, a co za tym idzie – wspólny rozwój Cieszyna i Czeskiego Cieszyna. Jednym z przykładów takiego działania jest opracowanie Kulinarnego szlaku cieszyńskiego tramwaju – kilkunastopunktowej mapy zawierającej listę

kawiarni i restauracji, które oferują produkty nawiązujące do historii Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz linii tramwajowej, jaka funkcjonowała na ich ulicach. Gastronomiczy, którzy wzięli udział w przedsięwzięciu, zostali wyróżnieni certyfikatami świadczącymi o przynależności do kulinarnego szlaku.

Wspólny, nowy polsko-czeski produkt turystyczny podkreśla to, co w Cieszynie i Czeskim Cieszynie jest absolutnie wyjątkowe – transgraniczny charakter miasta, jego położenie w dwóch krajach. Szlak cieszyńskiego tramwaju wpłynie pozytywnie na długość sezonu turystycznego i przeciętnego czasu, jaki odwiedzający spędzają w Cieszynie i Czeskim Cieszynie. Różnorodność produktu, jego uniwersalność i skierowanie go do różnych odbiorców (turystów indywidualnych i grupowych, dzieci i osób dorosłych, pasjonatów historii i miłośników nowych technologii) ma na celu zwiększenie popytu na usługi turystyczne, a co za tym idzie – rozwój obu części miasta.

Warto tu wspomnieć, że realizacja projektu wytycza dalsze kierunki przyszłych działań związanych z obszarem turystyki. Za przykład mogą posłużyć badania archeologiczne, jakie były prowadzone na cieszyńskim rynku w czasie jego modernizacji. Ich rezultaty nie tylko poszerzają wiedzę na temat historii miasta, ale także rysują perspektywy na kolejne działania zwiększające jego atrakcyjność turystyczną.

Tramwaj, jako symbol tego, co łączy, a nie dzieli – to idea, która towarzyszy realizacji tego projektu. Zachęcamy Was zatem do wspólnej podróży! Zapraszamy na spacer ulicami Cieszyna i Czeskiego Cieszyna szlakiem cieszyńskiego tramwaju, jak przed stu laty, naprawdę czując się jak w jednym mieście.

Artykuł sponsorowany